Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. gruodžio 11 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Medicinos transporto paslaugos — Nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos galimybė teikti medicinos transporto paslaugas, skirtas viešosioms sveikatos priežiūros įstaigoms, pirmenybės tvarka suteikiama tik teisinius reikalavimus atitinkančioms įregistruotoms savanorių asociacijoms — Suderinamumas su Sąjungos teise — Viešieji pirkimai — SESV 49 ir 56 straipsniai — Direktyva 2004/18/EB — Mišrios paslaugos, nurodytos ir Direktyvos 2004/18 II A priede, ir II B priede — 1 straipsnio 2 dalies a ir d punktai — Sąvoka „viešojo paslaugų pirkimo sutartis“ — Atlygintinumas — Atlygis, kurį sudaro patirtų išlaidų atlyginimas“

Byloje C-113/13

dėl *Consiglio di Stato* (Italija) 2013 m. sausio 25 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2013 m. kovo 8 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

**Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“,**

**Associazione nazionale pubblica assistenza (ANPAS) – Comitato regionale Liguria,**

**Regione Liguria**

prieš

**San Lorenzo Soc. coop. sociale,**

**Croce Verde Cogema cooperativa sociale Onlus,**

dalyvaujant

**Croce Rossa Italiana – Comitato regionale Liguria ir kt.,**

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász ir D. Šváby (pranešėjas),

generalinis advokatas N. Wahl,

posėdžio sekretorė A. Impellizzeri, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2014 m. vasario 26 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: italų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Associazione nazionale pubblica assistenza (ANPAS) – Comitato regionale Liguria*, atstovaujamos *avvocato* R. Damonte,

— *Regione Liguria*, atstovaujamo *avvocatessa* B. Baroli,

— *San Lorenzo Soc. coop. sociale ir Croce Verde Cogema cooperativa sociale Onlus*, atstovaujamos *avvocato* S. Betti,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* C. Colelli,

— Europos Komisijos, atstovaujamos L. Pignataro bei A. Tokár ir A. Aresu,

susipažinęs su 2014 m. balandžio 30 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

## Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 49, 56, 105 ir 106 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas apeliacine instancija nagrinėjant *Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“* (toliau – *ASL n. 5*), už sveikatos tarnybos valdymą atsakingos vietos administracinės institucijos, *Associazione nazionale pubblica assistenza (ANPAS) – Comitato regionale Liguria* (nacionalinė valstybės pagalbos asociacija – Ligūrijos regioninis komitetas) ir *Regione Liguria* ginčą su *San Lorenzo Soc. coop. sociale* ir *Croce Verde Cogema cooperativa sociale Onlus*, medicinos transporto sektoriuje veikiančiomis kooperatinėmis bendrovėmis, dėl įvairių sprendimų, susijusių su skubaus ir ypač skubaus medicinos transporto paslaugų organizavimu regioniniu ir vietos lygmenimis.

## Teisinis pagrindas

*Sąjungos teisė*

3 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132), iš dalies pakeistos 2009 m. lapkričio 30 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1177/2009 (OL L 314, p. 64), 1 straipsnio 2 ir 5 dalyse pateiktos šios apibrėžtys:

„2.

a) „Viešosios sutartys [Viešojo pirkimo sutartys]“ – tai dėl piniginės naudos vieno arba kelių ūkio subjektų ir vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų raštu sudarytos sutartys, kurių dalykas yra darbų atlikimas, prekių tiekimas arba paslaugų teikimas, kaip apibrėžta šioje direktyvoje.

<…>

d) „Viešojo paslaugų pirkimo sutartys“ – tai viešosios sutartys [viešojo pirkimo sutartys], kurių dalykas yra II priede išvardytų paslaugų teikimas, išskyrus darbų ir prekių pirkimo sutartis.

<…>

<…>

5. „Preliminarusis susitarimas“ – tai vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų ir vieno ar kelių ūkio subjektų susitarimas, kurio tikslas – nustatyti sąlygas, taikomas sutartims, kurios bus sudarytos per tam tikrą nurodytą laikotarpį, visų pirma kainą ir atitinkamais atvejais numatomus kiekius.“

4 Direktyvos 2004/18 taikymas sudarant viešojo paslaugų pirkimo sutartis priklauso nuo įvairių sąlygų, visų pirma susijusių su šių sutarčių verte ir atitinkamų paslaugų pobūdžiu.

5 Pirma, pagal Direktyvos 2004/18 7 straipsnio b punkto pirmą ir trečią įtrauką ši direktyva, be kita ko, taikoma viešojo paslaugų pirkimo sutartims, kurių vertė (be pridėtinės vertės mokesčio) yra lygi 193 000 eurų arba didesnė, kurios atitinkamai sudaromos kitų perkančiųjų organizacijų negu centrinės valdžios institucijos, nurodytos šios direktyvos IV priede, jos II A priede išvardytoms paslaugoms arba minėtos direktyvos II B priede išvardytoms paslaugoms. Pagal šios direktyvos 9 straipsnio 9 dalį preliminariųjų susitarimų atveju atsižvelgiama į visų per visą atitinkamo preliminariojo susitarimo galiojimo laiką numatytų sudaryti sutarčių didžiausią numatomą vertę. Tačiau tos pačios direktyvos 9 straipsnio 8 dalies b punkto ii papunktyje nurodyta, kad neterminuotų viešojo paslaugų pirkimo sutarčių atveju atsižvelgiama į tokios sutarties mėnesio vertę, padaugintą iš 48.

6 Antra, pagal Direktyvos 2004/18 20 ir 21 straipsnius sutartys, kurių dalykas yra šios direktyvos II A priede išvardytos paslaugos, sudaromos laikantis visų jos 23–55 straipsnių nuostatų, o sutartys, kurių dalykas yra minėtos direktyvos II B priede išvardytos paslaugos, sudaromos laikantis tik jos 23 straipsnyje ir 35 straipsnio 4 dalyje nustatytos tvarkos. Pagal Direktyvos 2004/18 22 straipsnį sutartys, apimančios šiuose dviejuose prieduose nurodytas paslaugas, turi būti sudaromos pagal šios direktyvos 23–55 straipsnius, jeigu minėtame II A priede numatyta paslaugų vertė viršija minėtame II B priede numatytą paslaugų vertę, arba, priešingu atveju, tik pagal minėtos direktyvos 23 straipsnį ir 35 straipsnio 4 dalį.

7 Direktyvos 2004/18 II A priede pateiktoje 2 kategorijoje nurodytos sausumos transporto paslaugos, apimančios šarvuotų automobilių paslaugas, ir kurjerių paslaugos, išskyrus pašto vežimą. Šios direktyvos II B priede pateiktoje 25 kategorijoje nurodytos socialinės ir sveikatos paslaugos.

8 Pagal 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18 (OL L 94, p. 65), 10 straipsnio h punktą Direktyva 2014/24 netaikoma, be kita ko, viešojo paslaugų pirkimo sutartims dėl skubaus medicinos transporto paslaugų. Iš pastarosios direktyvos 28 konstatuojamosios dalies matyti, kad įtvirtindamas šią išimtį Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė atsižvelgti į ypatingą pelno nesiekiančių organizacijų ar asociacijų pobūdį. Tačiau Direktyva 2014/24 netaikoma pagrindinėje byloje, nes iš jos 91 straipsnio matyti, kad Direktyva 2004/18 bus taikoma iki 2016 m. balandžio 18 d., jos panaikinimo įsigaliojimo dienos.

*Italijos teisė*

9 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad Italijos Respublika savo Konstitucijoje įtvirtino piliečių savanoriškos veiklos principą. Konstitucijos 118 straipsnio paskutinėje pastraipoje numatyta, kad padedami valdžios institucijų piliečiai, veikdami individualiai arba kaip asociacijų nariai, dalyvauja atliekant visuomenei naudingą veiklą, remiantis subsidiarumo principu.

10 Sveikatos srityje šis dalyvavimas įgyvendinamas 1978 m. gruodžio 23 d. Įstatymu Nr. 833 dėl nacionalinės sveikatos tarnybos įsteigimo (*legge n. 833 – Istituzione del servizio sanitario nazionale*; GURI, Nr. 360, paprastasis priedas, 1978 m. gruodžio 28 d.). Šio įstatymo 45 straipsnyje pripažįstamas savanorių organizacijų ir asociacinio pobūdžio institucijų vaidmuo siekiant padėti įgyvendinti nacionalinės sveikatos tarnybos steigimo tikslus. Numatyta, kad ši pagalba organizuojama sutartimis, sudaromomis remiantis regioniniu lygmeniu priimtomis programomis ir teisės aktais.

11 Tokio dalyvavimo savanoriškas pobūdis nacionaliniu lygmeniu reglamentuojamas 1991 m. rugpjūčio 11 d. Įstatyme Nr. 266 dėl savanoriškos veiklos pagrindų įstatymo (*legge n. 266 – Legge-quadro sul volontariato*; GURI, Nr. 196, 1991 m. rugpjūčio 22 d., toliau – Įstatymas Nr. 266/1991). Šio įstatymo 1 straipsnyje nustatytas savanoriškos veiklos principas ir jis išdėstytas taip:

„Italijos Respublika pripažįsta savanoriškos veiklos socialinę vertę ir vaidmenį kaip solidarumo formos ir pliuralizmo išraišką, skatina jos plėtrą, kartu išsaugant jos savarankiškumą, ir skatina savitą indėlį siekiant valstybės, regionų, Trento ir Bolzano autonominių provincijų ir vietos valdžios institucijų nustatytų socialinio, pilietinio ir kultūrinio pobūdžio tikslų.“

12 Šio įstatymo 2 straipsnyje savanoriška veikla apibrėžta kaip bet kokia veikla, „atliekama asmeniškai, savarankiškai ir neatlyginamai per organizaciją, kuriai priklauso savanoris, nesiekiant pelno, net netiesiogiai, ir tik solidarumo tikslais“. Pelno nesiekimas sukonkretintas draudimu bet kokiu būdu atsilyginti savanoriui ir organizacijai, kuriai jis priklauso; jam gali būti atlyginta tik už faktiškai patirtas atliktos veiklos išlaidas laikantis šios organizacijos nustatytų ribų. Tame pačiame straipsnyje nustatyta, kad savanorio statusas nesuderinamas su bet kokiais darbo santykiais, pavaldumo ar savarankiškais, ir su bet kokiais turtiniais santykiais tarp savanorio ir organizacijos, kuriai jis priklauso.

13 Pagal minėto įstatymo 3 straipsnį savanorių organizacija yra bet kokia organizacija, įsteigta vykdyti savanorišką veiklą reikšmingai ir daugiausiai naudojantis asmeninėmis, savanoriškomis ir nemokamomis narių paslaugomis; pagal tą patį straipsnį tokiai organizacijai leidžiama pasitelkti pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbančius asmenis tik tiek, kiek būtina jai tinkamai veikti, arba dėl su veikla susijusios kvalifikacijos ar specializacijos.

14 Įstatymo Nr. 266/1991 5 straipsnyje numatyta, kad savanorių organizacijų išteklius gali sudaryti tik narių įmokos, privačių asmenų ar institucijų įnašai, dovanos ir testamentu paliktas turtas, remiantis sutartimis grąžinamos sumos ir pajamos, gautos iš nedidelės apimties komercinės ar gamybinės veiklos. Dėl šios veiklos priimtas 1995 m. gegužės 25 d. Finansų ministerijos ir Šeimos ir socialinio solidarumo ministerijos dekretas dėl savanorių organizacijų vykdomos nedidelės apimties komercinės ar gamybinės veiklos nustatymo kriterijų (*Criteri per l'individuazione delle attività commerciali e produttive marginali svolte dalle organizzazioni di volontariato*; GURI, Nr. 134, 1995 m. birželio 10 d., p. 28). Šiame dekrete išvardytos šios veiklos rūšys ir pažymėta, kad, pirma, vykdant šią veiklą negali būti naudojamos priemonės, profesionaliai suorganizuotos siekiant užtikrinti jos konkurencingumą rinkoje (kaip antai reklama, šviečiančiosios iškabos, patalpos, įrengtos kaip prekybinės paskirties, prekių ženklai) ir, antra, pajamos, gautos pagal su viešaisiais subjektais sudarytas sutartis, nėra pajamos iš nedidelės apimties komercinės ar gamybinės veiklos.

15 Galiausiai Įstatymo Nr. 266/1991 7 straipsnyje reglamentuojamas tokių sutarčių sudarymas; šios sutartys gali būti sudarytos tik su asociacijomis, įtrauktomis į savanorių asociacijų registrą. Šiose sutartyse turi būti reguliuojama asociacijų veikla, kiek tai susiję su jų teikiamomis paslaugomis, veiklos tęstinumu, pagarba naudotojų teisėms ir orumui, taip pat numatyta patirtų išlaidų atlyginimo tvarka ir draudimo apsauga, su kuria susijusios išlaidos tenka viešajam subjektui.

16 Šis reguliavimas Ligūrijos regiono lygmeniu patikslintas ir įgyvendintas 1992 m. gegužės 28 d. Regiono įstatymu Nr. 15 dėl savanoriškos veiklos tvarkos (*legge regionale n. 15 – Disciplina del volontariato*) ir 2006 m. gruodžio 7 d. Regiono įstatymu Nr. 41 dėl regiono sveikatos tarnybos pertvarkymo (*legge n. 41 Riordino del Servizio Sanitario Regionale*), iš dalies pakeistu 2009 m. lapkričio 25 d. Regiono įstatymu Nr. 57 (toliau – LR Nr. 41/2006). Pastarajame įstatyme numatyta savanorių asociacijų dalyvavimo siekiant regiono sveikatos tarnybos tikslų tvarka.

17 Pagal LR Nr. 41/2006 75 straipsnio 1 dalį Ligūrijos regionas „pripažįsta savanoriškos veiklos vertę bei vaidmenį ir skatina jos indėlį siekiant sveikatos sistemos tikslų, apibrėžtų regioninėse programose“. Šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta, kad šis indėlis organizuojamas sutartimis, sudaromomis su sveikatos priežiūros įstaigomis pagal regiono vykdomojo organo priimtas nuostatas, atsižvelgiant į vienodumo ir

lygumo reikalavimus, ypač dėl preliminariųjų susitarimų sudarymo. Pagal minėto regiono įstatymo 75bi *s* straipsnį savanorių asociacijos, kurios prisideda siekiant regiono sveikatos tarnybos tikslų, turi būti įtrauktos į 1992 m. gegužės 28 d. Regiono įstatyme Nr. 15 numatytą registrą.

18 LR Nr. 41/2006 75ter straipsnyje, susijusiame su medicinos transportu, nurodyta:

„1. Medicinos transporto paslaugų teikimas yra veikla, kuria siekiama bendrojo intereso ir kuriai taikomi universalumo, solidarumo, prieinamumo ir tinkamumo principai.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas medicinos transporto paslaugas teikia įvairios sveikatos priežiūros įstaigos ir kiti viešieji arba jiems prilyginami paslaugų teikėjai naudodami savo išteklius ir personalą. Kai tai neįmanoma, medicinos transporto paslaugas pavedama teikti subjektams, kurie atitinka [įvairiais nacionaliniais ar regionų įstatymais, reglamentuojančiais savanorišką veiklą, ekstremalias sveikatai situacijas ir medicinos transportą, nustatytas] sąlygas ir [turi] reikiamą įrangą ir personalą reikalingoms paslaugoms teikti, remiantis šiais principais:

a) medicinos transporto paslaugas, už kurias atsakinga regiono sveikatos tarnyba, pirmenybės tvarka pavedama teikti savanorių asociacijoms, *Croce Rossa Italiana* ir kitoms įgaliotoms viešosioms institucijoms ar įstaigoms siekiant užtikrinti, kad ši bendrojo intereso paslauga būtų teikiama ekonominės pusiausvyros sąlygomis biudžeto atžvilgiu. Santykiai su *Croce Rossa Italiana* ir asociacijomis reglamentuojami sutartimis, atitinkančiomis 1978 m. gruodžio 23 d. Įstatymo Nr. 833 (dėl nacionalinės sveikatos tarnybos įsteigimo) 45 straipsnio nuostatas, <...>

b) medicinos transporto paslaugas gali būti pavesta teikti kitiems subjektams nei nurodytieji a punkte laikantis galiojančių teisės aktų viešųjų paslaugų ar prekių pirkimų srityje.

3. Šio straipsnio 2 dalies a punkte nurodytuose susitarimuose ir protokoluose dėl savanorių asociacijų, *Croce Rossa Italiana* ir kitų įgaliotų viešųjų institucijų ar įstaigų numatoma atlyginti tik faktiškai patirtas išlaidas taikant kriterijus, nustatytus Regioninės tarybos remiantis ekonomiškumo ir efektyvumo principais ir principu, pagal kurį patirtos išlaidos neturėtų būti per daug kompensuojamos.

<...>“

## Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

19 Pagal LR Nr. 41/2006 75ter straipsnio 2 dalies a punktą priimtu 2010 m. vasario 9 d. Sprendimu Nr. 283 *Regione Liguria* patvirtino regioninį preliminarųjį susitarimą, sudarytą su ANPAS, *Consorzio italiano pubbliche assistenze* (CIPAS) ir *Croce Rossa Italiana – Comitato regionale Liguria*, savanorių asociacijoms atstovaujančiais subjektais, dėl, viena vertus, sveikatos priežiūros įstaigų ir ligoninių ir, kita vertus, savanorių asociacijų ir *Croce Rossa Italiana – Comitato regionale Liguria* santykių reglamentavimo (toliau – regioninis preliminarusis susitarimas).

20 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimu Nr. 940 *ASL n. 5* įgyvendino šį preliminarųjį susitarimą, su ANPAS priklausančiomis savanorių asociacijomis ir *Croce Rossa Italiana – Comitato regionale Liguria* sudariusi sutartis dėl skubaus ir ypač skubaus medicinos transporto (toliau – ginčijamos sutartys).

21 *San Lorenzo Soc. coop. Sociale* ir *Croce Verde Cogema cooperativa sociale Onlus* pareiškė ieškinį dėl, be kita ko, šio sprendimo ankstesniuose dviejuose punktuose minėtų sprendimų.

22 Visų pirma šis ieškinys buvo grindžiamas tuo, jog LR Nr. 41/2006 75ter straipsnio 2 dalies a punktas nesuderinamas su Sąjungos teise, ypač su įsisteigimo laisve ir laisve teikti paslaugas bei vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principais, nes jame numatyta, kad medicinos transporto paslaugas

pirmenybės tvarka pavedama teikti savanorių asociacijoms bei *Croce Rossa Italiana* ir kitoms įgaliotoms viešosioms institucijoms ar įstaigoms, o tai yra savanoriškos veiklos nevykdančių subjektų, veikiančių šiame sektoriuje, diskriminacija.

23 Papildomai minėtos bendrovės ginčijo tai, kad sprendimuose, šiuo aspektu reglamentuojančiuose ginčijamas sutartis, numatytais mokėjimais tik atlyginamos savanorių asociacijų išlaidos, patirtos vykdant jų teikiamas medicinos transporto paslaugas.

24 Per tą laiką *Giunta regionale della Liguria* (Ligūrijos regiono vykdomasis organas) priėmė 2011 m. liepos 15 d. Sprendimą Nr. 861 dėl vykdant regioninį preliminarųjį susitarimą savanorių asociacijų ataskaitų pateikimo modelio. Remiantis šiuo sprendimu, savanorių organizacijoms, su kuriomis susitarta dėl pagal regioninę preliminariąją sutartį sudarytų sutarčių vykdymo, mokėtinos išmokos neturi viršyti tiesioginių asociacijos patirtų transporto paslaugų teikimo išlaidų, o į netiesiogines ir bendrąsias išlaidas atsižvelgiama tik pagal minėtų tiesioginių išlaidų bendros sumos ir su visa šios asociacijos veikla susijusių tiesioginių išlaidų bendros sumos santykį.

25 Pirmosios instancijos teismas, remdamasis papildomais minėtam ieškiniui pagrįsti pateiktais argumentais, jį patenkino. Jis nusprendė, kad regioniniame preliminariajame susitarime numatyta daugiau negu tik faktiškai patirtų išlaidų atlyginimas, nes atsižvelgiama į netiesiogines išlaidas ir valdymo išlaidas. Todėl būtina laikytis ESV sutartyje nustatytų principų.

26 Gavus skundą dėl pirmąja instancija priimto teismo sprendimo *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba) visų pirma kyla klausimas, ar, atsižvelgiant į SESV 49, 56, 105 ir 106 straipsnius, valdžios institucija, nusprendusi, kad tam tikras paslaugas teiks tretieji asmenys, gali pirmenybės tvarka kreiptis į savanorių organizacijas, bet ne į pelno siekiančius subjektus.

27 Šis teismas pažymi, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką iš ūkio subjekto sąvokos nėra pašalinami subjektai, kurių pagrindinis tikslas nėra pelno siekimas, net visiškai pelno nesiekiantys subjektai, kurie gali konkuruoti su įmonėmis dėl viešųjų sutarčių skyrimo, ir nurodo sprendimus *Komisija / Italija* (C-119/06, EU:C:2007:729) ir *CoNISMa* (C-305/08, EU:C:2009:807). Dėl to kyla abejonių, ar valdžios institucijos gali kreiptis į savanorių asociacijas, pašalindamos pelno siekiančias įmones, dėl tam tikrų paslaugų teikimo, kaip tradiciškai daroma Italijoje. Dėl tokios sistemos minėtoms asociacijoms būtų suteikiamas pranašumas, nes jos turėtų dvi galimybes teikti paslaugas šioms institucijoms: pirma, pagal joms tradiciškai teikiamą pirmenybę ir, antra, pagal viešus konkursus.

28 Taip juo labiau būtų, jeigu savanorių asociacijos pagal sutartis, kurios sudaromos tik su jomis, taip pat galėtų gauti finansinių išteklių, dėl kurių joms būtų sudarytos sąlygos pateikti patrauklius pasiūlymus vykstant viešojo pirkimo procedūroms, o taip būtų, jeigu būtų leista joms atlyginti kai kurias netiesiogines išlaidas, susijusias su paslaugomis, kurias jos teikia visiškai nekonkuruodamos su pelno siekiančiomis įmonėmis. Toks atlyginimas panašus į valstybės pagalbą.

29 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dėl to mato problemą, ją vadina „nevienodų subjektų konkurencija“, kurios Teisingumo Teismas iki šiol išsamiai nėra nagrinėjęs.

30 Antra, tuo atveju, jeigu toks valdžios institucijų naudojimasis savanorių asociacijų paslaugomis savaime neprieštarauja Sutarčiai, *Consiglio di Stato* kyla klausimas dėl ginčijamų sutarčių neatlygintinio pobūdžio, atsižvelgiant į tai, kad vykdant šias sutartis atlyginamos išlaidos, susijusios su:

— savanorių organizacijų, su kuriomis sudarytos sutartys, atitinkamos veiklos vykdymo netiesioginėmis išlaidomis ir bendrosiomis išlaidomis (abonentiniai mokesčiai, mokesčiai, bendrosios nuosavybės išlaidos, draudimo išlaidos, veiklos išlaidos), apskaičiuojamomis proporcingai pagal tai organizacijai tenkančių šios veiklos tiesioginių išlaidų bendros sumos ir su šios organizacijos visa veikla susijusių tiesioginių išlaidų bendros sumos santykį,

— tiesioginėmis išlaidomis, atitinkančiomis ilgalaikes išlaidas, kaip antai darbuotojų atlyginimus, kuriuos savanorių organizacijos, su kuriomis sudarytos sutartys, turėtų padengti bet kuriuo atveju.

31 Tokiomis aplinkybėmis *Consiglio di Stato* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar SESV 49, 56, 105 ir 106 straipsniais draudžiama vidaus teisės nuostata, kurioje numatyta, jog medicinos transporto paslaugų sutartį [kompetentingos valdžios institucijos] pirmenybės tvarka sudaro su savanorių asociacijomis, *Croce Rossa Italiana* ir kitomis įgaliotomis viešosiomis institucijomis ar įstaigomis, nors ši sutartis sudaroma remiantis sutartimis, kuriose numatyta, kad padengiamos tik faktiškai patirtos išlaidos?

2. Ar pagal Europos Sąjungos teisę viešųjų pirkimų srityje (šiuo atveju kiek ji susijusi su [į Direktyvos 2004/18 taikymo sritį] nepatenkančiomis sutartimis ir bendraisiais laisvos konkurencijos, nediskriminavimo, skaidrumo, proporcingumo principais) draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos leidžiama tiesiogiai sudaryti [viešojo pirkimo] sutartis dėl medicinos transporto paslaugų, jeigu toks preliminarusis susitarimas, kaip [regioninis preliminarusis susitarimas], kuriame numatyta atlyginti ir pastovias bei nuolatines išlaidas, turi būti laikomas atlygintinu?“

**Dėl prejudicinių klausimų**

32 Dviem klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Sąjungos teisės normos viešųjų pirkimų srityje ir Sutartyje įtvirtintos konkurencijos normos turi būti aiškinamos taip, kad jomis draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjamuose teisės aktuose, numatyta, kad vietos valdžios institucijos privalo pirmenybės tvarka ir tiesiogiai, visiškai neviešinant, pavesti skubaus ir ypač skubaus medicinos transporto paslaugas teikti savanorių organizacijoms, su kuriomis sudaromos sutartys ir kurioms už šių paslaugų teikimą atlyginamos tik faktiškai tuo tikslu patirtos išlaidos bei dalis pastovių ir nuolatinių išlaidų.

33 Dėl Sąjungos teisės normų viešųjų pirkimų srityje aiškinimo pirmiausia reikia priminti, kad Direktyva 2004/18 taikoma viešojo paslaugų pirkimo sutartims; jos šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalies d punkte apibrėžiamos kaip viešojo pirkimo sutartys, kurių dalykas – minėtos direktyvos II priede nurodytų paslaugų teikimas, išskyrus viešojo darbų ir prekių pirkimo sutartis.

34 Šis priedas padalytas į dvi dalis: A ir B. Skubaus ir ypač skubaus medicinos transporto paslaugos patenka ir į Direktyvos 2004/18 II A priede esančią 2 kategoriją dėl šių paslaugų transporto aspektų, ir į šios direktyvos II B priede esančią 25 kategoriją dėl jų medicininių aspektų (dėl atitinkamų 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 92/50/EEB dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 209, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 322) I A ir I B priedų kategorijų žr. Sprendimo *Tögel*, C-76/97, EU:C:1998:432, 39 punktą).

35 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad atitinkami regiono teisės aktai įgyvendinami, pirma, su savanorių asociacijoms atstovaujančiais subjektais sudarytu regioniniu preliminariuoju susitarimu, kuriame nustatomos specialių sutarčių, kurias turi sudaryti teritorinės sveikatos priežiūros institucijos ir šios asociacijos, sąlygos, ir, antra, tokiomis specialiomis sutartimis.

36 Toks preliminarusis susitarimas yra preliminarusis susitarimas, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 5 dalį, taigi bendrai patenka į viešojo pirkimo sutarties sąvoką (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Italija*, EU:C:2007:729, 43 ir 44 punktus), ir šis kvalifikavimas negali būti atmestas dėl aplinkybės, kad susitarimas sudarytas pelno nesiekiančių subjektų vardu (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Italija*, EU:C:2007:729, 41 punktą).

37 Be to, reikia pažymėti, jog tai, kad minėtame preliminariajame susitarime ir remiantis juo sudarytose specialiose sutartyse nenumatyta jokių savanorių asociacijų naudai atliekamų finansinių pavedimų, išskyrus išlaidų atlyginimą, nėra lemiamas veiksnys. Sutartis negali nepatekti į viešojo pirkimo sutarties sąvoką vien todėl, kad numatytą atlygį tesudaro teikiant paslaugą patirtų išlaidų atlyginimas (Sprendimo *Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce ir kt.*, C-159/11, EU:C:2012:817, 29 punktas). Todėl, kaip savo išvados 27 punkte pažymėjo generalinis advokatas, nesvarbu, ar išlaidos, kurias šioms asociacijoms turi atlyginti valdžios institucijos, apima tik išlaidas, tiesiogiai susijusias su atitinkamų paslaugų teikimu, ar taip pat dalį bendrųjų išlaidų.

38 Taigi preliminarusis susitarimas, kaip antai regioninis preliminarusis susitarimas, ir sutartys, kaip antai sudarytos remiantis regioniniu preliminariuoju susitarimu, iš esmės patenka į Direktyvos 2004/18 taikymo sritį.

39 Šiuo aspektu iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, ypač iš antrojo prejudicinio klausimo, matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi prielaida, kad Direktyva 2004/18 netaikoma regioniniam preliminariajam susitarimui ir remiantis juo sudarytoms sutartims, todėl taikomi tik Sutartyje įtvirtinti principai ir skaidrumo pareiga, kurią apima tie principai.

40 Tačiau reikia priminti, kad dėl paslaugų, kurios, kaip ir pagrindinėje byloje nagrinėjamos paslaugos, patenka ir į Direktyvos 2004/18 II A priedo, ir į II B priedo taikymo sritį, mišraus pobūdžio taikytinas šios direktyvos 22 straipsnis. Pagal šį straipsnį viešosios sutartys arba prireikus preliminarieji susitarimai, kurių vertė viršija atitinkamą minėtos direktyvos 7 straipsnyje nustatytą ribą ir kurie susiję su tokiomis paslaugomis, turi būti sudaryti laikantis visų tos pačios direktyvos 23–55 straipsniuose išdėstytų procedūrinių taisyklių, jeigu minėtame II A priede išvardytų transporto paslaugų vertė viršija minėtame II B priede išvardytų medicinos paslaugų vertę.

41 Kadangi II B priede išvardytų paslaugų vertė viršija II A priede išvardytų paslaugų vertę, sutartis turi būti sudaryta laikantis tik Direktyvos 2004/18 23 straipsnio ir 35 straipsnio 4 dalies. Tačiau kitos taisyklės dėl Direktyvoje 2004/18 numatytų procedūrų koordinavimo, būtent tos, kurios taikomos pareigoms organizuoti konkursą, apie jį iš anksto paskelbiant, ir tos, susijusios su sutarčių skyrimo kriterijais, minėtoms sutartims netaikomos (sprendimų *Komisija / Airija*, C-507/03, EU:C:2007:676, 24 punktas ir *Komisija / Airija*, C-226/09, EU:C:2010:697, 27 punktas).

42 Iš tiesų Sąjungos teisės aktų leidėjas rėmėsi prielaida, kad Direktyvos 2004/18 II B priede nurodytų paslaugų pirkimas, atsižvelgiant į jo specifinį pobūdį, *a priori* nekelia tarptautinio susidomėjimo, galinčio pateisinti sutarčių dėl jo sudarymą organizuojant konkurso procedūrą, dėl kurios kitų valstybių narių įmonės galėtų susipažinti su skelbimu apie viešąjį pirkimą ir pateikti pasiūlymus (žr. sprendimų *Komisija / Airija*, EU:C:2010:697, 25 punktą ir *Strong Segurança*, C-95/10, EU:C:2011:161, 35 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

43 Taigi iš šio sprendimo 40 ir 41 punktų matyti, kad jeigu regioninio preliminariojo susitarimo vertė viršija atitinkamą Direktyvos 2004/18 7 straipsnyje nustatytą ribą, taikomos visos šioje direktyvoje numatytos procedūrinės taisyklės arba tik minėtos direktyvos 23 straipsnyje ir 35 straipsnio 4 dalyje įtvirtintos taisyklės, atsižvelgiant į tai, ar transporto paslaugų vertė viršija medicinos paslaugų vertę, ar jos neviršija. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs nacionalinis teismas turi patikrinti, ar šis preliminarusis susitarimas viršija šią taikymo ribą, ir nustatyti atitinkamą transporto paslaugų ir medicinos paslaugų vertę.

44 Tuo atveju, jeigu regioninio preliminariojo susitarimo vertė viršytų atitinkamą minėtame 7 straipsnyje nustatytą ribą ir transporto paslaugų vertė viršytų medicinos paslaugų vertę, reikėtų manyti, jog Direktyva 2004/18 draudžiami teisės aktai, kaip antai nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, kuriuose numatyta, kad vietos valdžios institucijos pirmenybės tvarka ir tiesiogiai, visiškai neviešinant, paveda skubaus ir ypač skubaus medicinos transporto paslaugas teikti savanorių organizacijoms, su kuriomis sudarytos sutartys.

45 Tačiau tuo atveju, jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuotų, kad minėta riba nepasiekta arba medicinos paslaugų vertė viršija transporto paslaugų vertę, galėtų būti taikomi, pastaruoju atveju – kartu su Direktyvos 2004/18 23 straipsnio ir 35 straipsnio 4 dalimi, tik bendrieji skaidrumo ir vienodo požiūrio principai, išplaukiantys iš SESV 49 ir 56 straipsnių (šiuo klausimu žr. sprendimų *Komisija / Airija*, EU:C:2007:676, 26 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir *Strong Segurança*, EU:C:2011:161, 35 punktą).

46 Tačiau tam, kad šie principai viešųjų pirkimų srityje galėtų būti taikomi veiklai, kurios visi svarbūs elementai susiję tik su viena valstybe nare, reikalaujama, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas pirkimas keltų aiškų tarptautinį susidomėjimą (šiuo klausimu žr. sprendimų *Komisija / Airija*, EU:C:2007:676, 29 punktą; *Komisija / Italija*, C-412/04, EU:C:2008:102, 66 ir 81 punktus; *SECAP ir Santorso*, C-147/06 ir C-148/06, EU:C:2008:277, 21 punktą; *Serrantoni ir Consorzio stabile edili*, C-376/08, EU:C:2009:808, 24 punktą ir *Komisija / Airija*, EU:C:2010:697, 31 punktą).

47 Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenustatė būtinų elementų, kuriais remdamasis Teisingumo Teismas galėtų patikrinti, ar pagrindinėje byloje yra aiškus tarptautinis susidomėjimas. Kaip matyti iš 2012 m. lapkričio 1 d. įsigaliojusios redakcijos Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio, Teisingumo Teismas prašyme priimti prejudicinį sprendimą turi galėti susipažinti su išdėstytais faktais, kuriais grindžiami klausimai, ir ryšiu, visų pirma egzistuojančiu tarp šių duomenų ir klausimų. Todėl prieš kreipiantis į Teisingumo Teismą turėtų būti nustatyti būtini elementai, kuriais remiantis būtų galima patikrinti, ar yra aiškus tarptautinis susidomėjimas, taip pat bendrai padarytos visos išvados, kurias turi pateikti nacionaliniai teismai ir nuo kurių priklauso Sąjungos antrinės ar pirminės teisės akto taikytinumas.

48 Dėl bendradarbiavimo dvasios, kuria grindžiami nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo santykiai vykstant prejudicinio sprendimo procedūrai, nesant tokių išankstinių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo išvadų dėl galimo aiškaus tarptautinio susidomėjimo, prašymas netampa nepriimtinas, jeigu, nepaisant šių trūkumų, Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į duomenis, matomus iš bylos medžiagos, mano galintis pateikti naudingą atsakymą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Taip visų pirma yra tuo atveju, kai prašyme priimti prejudicinį sprendimą pakanka reikšmingų duomenų siekiant įvertinti, ar yra toks susidomėjimas. Vis dėlto Teisingumo Teismo atsakymas pateikiamas tik su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis išsamiu visų su pagrindine byla susijusių reikšmingų duomenų vertinimu, gali nustatyti, kad pagrindinėje byloje yra aiškus tarptautinis susidomėjimas (žr. sprendimų *SECAP ir Santorso*, EU:C:2008:277, 34 punktą ir *Serrantoni ir Consorzio stabile edili*, EU:C:2009:808, 25 punktą).

49 Dėl objektyvių kriterijų, kuriais remiantis galima nustatyti tarptautinio susidomėjimo buvimą, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad tokie kriterijai, be kita ko, gali būti tam tikro dydžio atitinkamos sutarties vertė kartu su darbų atlikimo vieta ir techninėmis sutarties savybėmis (žr. sprendimų *SECAP ir Santorso*, EU:C:2008:277, 31 punktą ir *Belgacom*, C-221/12, EU:C:2013:736, 29 punktą). Išsamiai vertindamas, ar yra aiškus tarptautinis susidomėjimas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat gali atsižvelgti į tai, ar kitose valstybėse narėse esantys subjektai yra pateikę skundų, jeigu patikrinama, ar šie skundai tikri, o ne fiktyvūs. Konkrečiau kalbant apie medicinos transportą, byloje dėl įsipareigojimų neįvykdymo Teisingumo Teismas nusprendė, kad aiškus tarptautinis susidomėjimas neįrodytas remiantis vien tuo, kad keli kitose valstybėse narėse esantys subjektai pateikė skundą Europos Komisijai ir ekonominė nagrinėjamų sutarčių vertė yra didelė (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-160/08, EU:C:2010:230, 18, 27 ir paskesnius bei 54 ir 123 punktus).

50 Taigi, taikant šią išlygą manytina, kad iš SESV 49 ir 56 straipsnių išplaukiantys bendrieji skaidrumo ir vienodo požiūrio principai iš esmės gali būti taikomi preliminariajam susitarimui, kaip antai regioniniam preliminariajam susitarimui, ir sutartims, sudarytoms remiantis šiuo preliminariuoju susitarimu.

51 Sąjungos teise viešųjų pirkimų srityje, ypač kiek ji susijusi su viešosiomis paslaugų pirkimo sutartimis, siekiama užtikrinti laisvą paslaugų judėjimą ir atvirą, neiškraipytą konkurenciją valstybėse narėse (žr. sprendimo *Bayerischer Rundfunk ir kt.*, C-337/06, EU:C:2007:786, 39 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

52 Todėl konstatuotina, kad sutartimis grindžiamos sistemos, kaip antai nustatytos LR Nr. 41/2006 75ter straipsnyje, rezultatas prieštarauja šiems tikslams. Numatant, jog kompetentingos valdžios institucijos pirmenybės tvarka tiesiogiai kreipiasi į savanorių organizacijas, su kuriomis sudaromos sutartys, kad būtų patenkintas poreikis šioje srityje, tokiais teisės aktais subjektai, kurių tikslas nėra savanoriška veikla, pašalinami iš didžiosios atitinkamos rinkos dalies. Pagal Teisingumo Teismo praktiką sutarties sudarymas su perkančiosios organizacijos valstybėje narėje įsteigta įmone, neužtikrinant jokio skaidrumo, reiškia nevienodą požiūrį, nepalankų kitoje valstybėje narėje esančioms įmonėms, kurios gali būti susidomėjusios gauti šią sutartį. Jei tai nepateisinama objektyviomis aplinkybėmis, toks nevienodas požiūris, pašalinant visas kitoje valstybėje narėje įsteigtas įmones, iš esmės nepalankus šioms įmonėms ir yra netiesioginė diskriminacija dėl nacionalinės priklausomybės, kuri draudžiama pagal SESV 49 ir 56 straipsnius (šiuo klausimu žr. sprendimų *Komisija / Airija*, EU:C:2007:676, 30 ir 31 punktus; *Komisija / Italija*, EU:C:2007:729, 64 punktą ir *Komisija / Italija*, EU:C:2008:102, 66 punktą).

53 Tačiau reikia konstatuoti, kad pagal LR Nr. 41/2006 75ter straipsnio 1 dalį ir 2 dalies a punktą pagrindinėje byloje nagrinėjamas medicinos transporto paslaugų organizavimo būdas grindžiamas universalumo, solidarumo, ekonominio veiksmingumo ir atitikties principais, nes pirmenybės tvarka kreipiantis į savanorių organizacijas, su kuriomis sudaromos sutartys, konkrečiai siekiama užtikrinti, kad ši bendrojo intereso paslauga būtų teikiama ekonominės pusiausvyros sąlygomis biudžeto atžvilgiu. Kadangi minėtame 75ter straipsnyje numatytas savanorių organizacijų dalyvavimas teikiant bendrojo intereso paslaugą ir nurodomas solidarumo principas, šis straipsnis panašus į šio sprendimo 9–11 punktuose minėtas Konstitucijos ir įstatymų nuostatas, susijusias su savanoriška piliečių veikla.

54 Į tokius tikslus Sąjungos teisėje atsižvelgta.

55 Šiuo aspektu visų pirma svarbu priminti, kad Sąjungos teisė nepažeidžia valstybių narių kompetencijos tvarkyti savo visuomenės sveikatos ir socialinės apsaugos sistemas (šiuo klausimu, be kita ko, žr. sprendimų *Sodemare ir kt.*, C-70/95, EU:C:1997:301, 27 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką bei *Blanco Pérez ir Chao Gómez*, C-570/07 ir C-571/07, EU:C:2010:300, 43 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

56 Be abejo, įgyvendindamos šią kompetenciją valstybės narės negali nustatyti arba išlaikyti nepagrįstų pagrindinių laisvių apribojimų sveikatos priežiūros srityje. Tačiau vertinant, ar laikomasi šio draudimo, turi būti atsižvelgta į tai, kad žmonių sveikata ir gyvybė tarp Sutarties saugomų interesų užima svarbiausią vietą ir kad valstybės narės, kurioms suteikta diskrecija, turi nuspręsti, kokio lygio visuomenės sveikatos apsaugą jos ketina užtikrinti ir kaip šį lygį pasiekti (šiuo klausimu, be kita ko, žr. sprendimų *Komisija / Vokietija*, C-141/07, EU:C:2008:492, 46 ir 51 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką ir *Blanco Pérez ir Chao Gómez*, EU:C:2010:300, 43, 44, 68 ir 90 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).

57 Be to, ne tik socialinės apsaugos sistemos finansinės pusiausvyros rimto pažeidimo pavojus savaime gali būti privalomasis bendrojo intereso pagrindas, kuriuo galima pateisinti laisvo paslaugų teikimo principo apribojimą; tikslas remiantis visuomenės sveikatos sumetimais išlaikyti visiems prieinamas subalansuotas medicinos ir stacionarinės sveikatos priežiūros paslaugas taip pat gali patekti į vieną iš išimčių dėl visuomenės sveikatos sumetimų, jei tai padeda užtikrinti aukšto lygio sveikatos apsaugą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Stamatelaki*, C-444/05, EU:C:2007:231, 30 ir 31 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką). Tai apima priemones, kuriomis, pirma, siekiama bendrojo tikslo užtikrinti, kad atitinkamos valstybės narės teritorijoje būtų pakankamos ir nuolat prieinamos įvairios ir

subalansuotos kokybiškos medicininės priežiūros paslaugos ir, antra, prisidedama prie pastangų riboti išlaidas ir kiek įmanoma užkirsti kelią finansinių, techninių ir žmogiškųjų išteklių švaistymui (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, EU:C:2008:492, 61 punktą).

58 Antra, reikia priminti, jog Sprendimo *Sodemare ir kt.* (EU:C:1997:301) 32 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad įgyvendindama turimą kompetenciją nustatyti savo socialinės apsaugos sistemą valstybė narė gali laikyti, kad vyresnio amžiaus asmenims, dėl kurių būklės būtinos sveikatos priežiūros paslaugos, skirta socialinės apsaugos sistema neišvengiamai lemia, kad, siekiant jos tikslų, šiuo atveju paisant išimtinai socialinės šios sistemos paskirties, privačių subjektų, kaip socialinės paramos paslaugų teikėjų, dalyvavimui šioje sistemoje taikoma sąlyga, kad jie visai nesiektų pelno.

59 Todėl valstybė narė, naudodamasi turima diskrecija nuspręsti dėl visuomenės sveikatos apsaugos lygio ir tvarkyti savo socialinės apsaugos sistemą, gali laikyti, kad kreipimasis į savanorių asociacijas atitinka socialinį skubaus medicinos transporto paslaugų tikslą ir tuo gali būti prisidedama prie su šiomis paslaugomis susijusių išlaidų ribojimo.

60 Tačiau reikia pažymėti, kad skubaus medicinos transporto paslaugų organizavimo sistema, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią kompetentingos valdžios institucijos pirmenybės tvarka kreipiasi į savanorių asociacijas, turi būti iš tiesų prisidedama užtikrinant socialinę paskirtį bei siekiant solidarumo ir veiksmingo biudžeto lėšų panaudojimo tikslų, kuriais grindžiama ši sistema.

61 Šiuo aspektu reikalaujama, kad kai savanorių asociacijos veikia šioje srityje, jos nebesiektų kitų negu šio sprendimo ankstesniame punkte nurodytų tikslų, dėl paslaugų teikimo negautų jokio pelno, neatsižvelgiant į šioms paslaugoms teikti būtinų kintamųjų, pastovių ir nuolatinių išlaidų atlyginimą, ir neteiktų jokios naudos savo nariams. Be to, nors leidžiama pasitelkti darbuotojus, nes priešingu atveju iš šių asociacijų būtų beveik atimta reali galimybė veikti srityse, kuriose solidarumo principas gali būti paprastai įgyvendintas, minėtų asociacijų veikla turi griežtai atitikti joms nacionalinės teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

62 Atsižvelgiant į bendrąjį Sąjungos teisės draudimo piktnaudžiauti teise principą (pagal analogiją žr. Sprendimo *3M Italia*, C-417/10, EU:C:2012:184, 33 punktą), šių teisės aktų taikymas negali būti išplėstas tiek, kad apimtų savanorių asociacijų ar jų narių nesąžiningą praktiką. Taigi darbuotojai gali vykdyti savanorių asociacijų veiklą tik tiek, kiek būtina tinkamam jų veikimui užtikrinti. Kalbant apie išlaidų atlyginimą, turi būti užtikrinta, kad negalėtų būti siekiama pelno, net netiesiogiai, prisidengiant savanoriška veikla ir kad savanoriui galėtų būti atlygintos tik faktiškai patirtos atliktos veiklos išlaidos, neviršijant iš anksto pačių asociacijų nustatytų ribų.

63 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi atlikti visus vertinimus, reikalingus patikrinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama skubaus medicinos transporto paslaugų organizavimo sistema, kaip antai reglamentuojama taikytinais teisės aktais ir įgyvendinama regioniniu preliminariuoju susitarimu ir remiantis juo sudarytomis specialiomis sutartimis, veiksmingai prisidedama užtikrinant socialinę paskirtį bei siekiant solidarumo ir veiksmingo biudžeto lėšų panaudojimo tikslų, kuriais grindžiama ši sistema.

64 Dėl Sutartyje įtvirtintų normų konkurencijos srityje aiškinimo iš svarstymų, susijusių su Sąjungos teise viešųjų pirkimų srityje, matyti, kad teisės aktų, kaip antai aptariamų pagrindinėje byloje, nereikia nagrinėti atsižvelgiant į minėtas konkurencijos normas.

65 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad SESV 49 ir 56 straipsniai aiškintini taip, kad jais nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose, kaip nagrinėjamuosiuose pagrindinėje byloje, numatyta, kad teikti skubaus ir ypač skubaus medicinos transporto paslaugas turi būti pirmenybės tvarka ir tiesiogiai, visiškai neviešinant, pavesta savanorių organizacijoms, su kuriomis

sudaromos sutartys, jeigu teisiniu ir sutartiniu pagrindu, remiantis kuriuo vykdoma šių organizacijų veikla, iš tiesų prisidedama užtikrinant socialinę paskirtį bei siekiant solidarumo ir veiksmingo biudžeto lėšų panaudojimo tikslų, kuriais grindžiami šie teisės aktai.

**Dėl bylinėjimosi išlaidų**

66 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

**SESV 49 ir 56 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad jais nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose, kaip nagrinėjamuosiuose pagrindinėje byloje, numatyta, kad teikti skubaus ir ypač skubaus medicinos transporto paslaugas turi būti pirmenybės tvarka ir tiesiogiai, visiškai neviešinant, pavesta savanorių organizacijoms, su kuriomis sudaromos sutartys, jeigu teisiniu ir sutartiniu pagrindu, remiantis kuriuo vykdoma šių organizacijų veikla, iš tiesų prisidedama užtikrinant socialinę paskirtį bei siekiant solidarumo ir veiksmingo biudžeto lėšų panaudojimo tikslų, kuriais grindžiami šie teisės aktai.**

Parašai.